

جهان انرژی

دانشگاه مهندسی انرژی

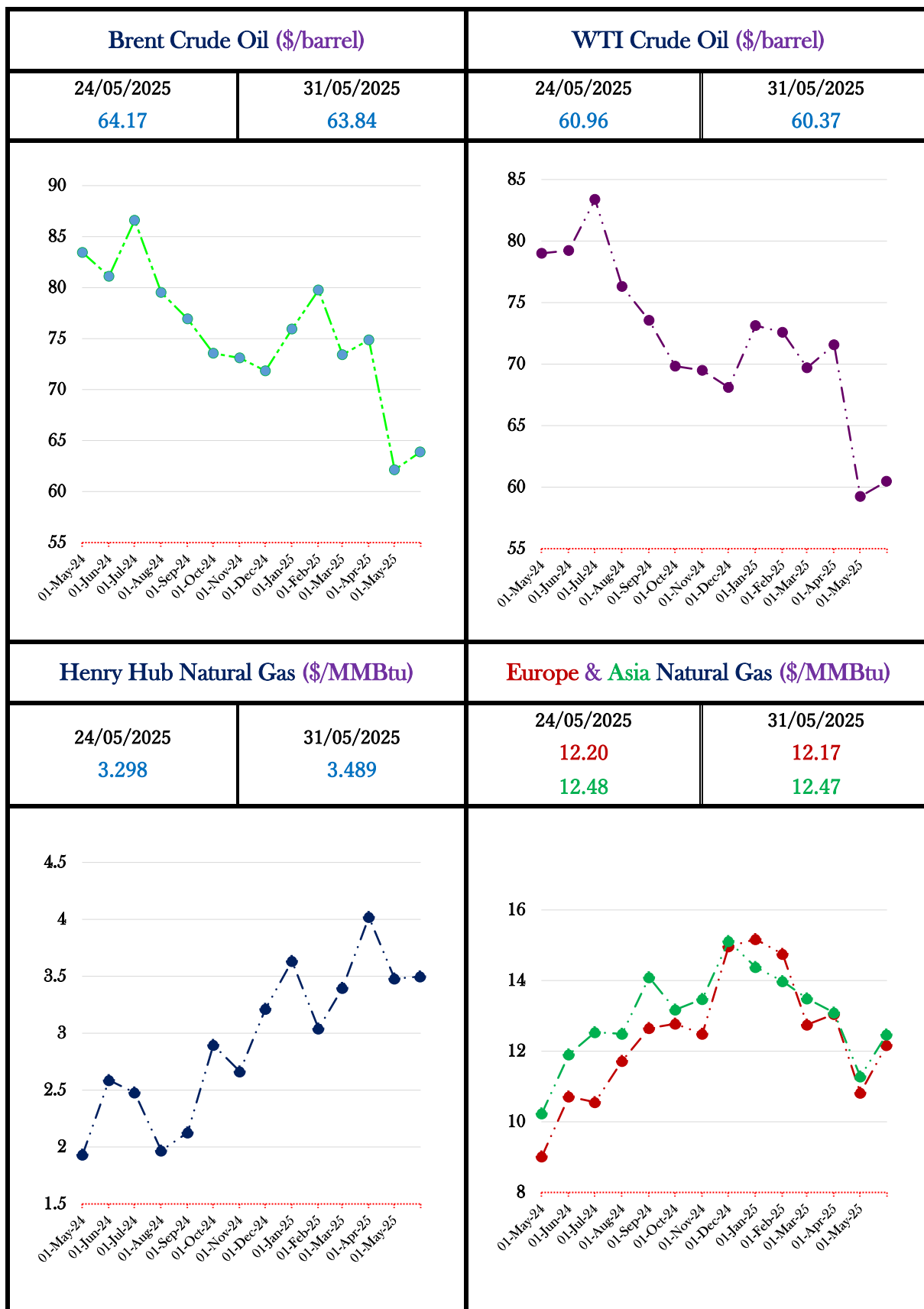
تفسیر هفت:

دیپلماسی از طریق نفت و گاز: چانه زنی جهانی آمریکا در سایه تعرفه‌ها

نویسندگان این شماره:

امیر علی حسن زاده، مریم هاشمی نژاد، علی فریادس، عباس ملکی

۱۰ خرداد ۱۴۰۴

پویای های بازار

نفت شاخص برنت در بازار لندن در هفته گذشته با نشیب و فراز زیاد و نهایتاً امروز به ۶۳.۹ دلار بر هر بشکه رسید. این قیمت نسبت به روز گذشته ۰.۴ درصد کاهش داشته است. در عین حال که مذاکرات غیرمستقیم مابین نمایندگان دو کشور ایران و ایالات متحده به خوبی در جریان و دور ششم آن نیز در چهارشنبه در رم برگزار خواهد شد، اما بازار نفت خام و گاز طبیعی احساس می کند که موانع متعدد، رسیدن به یک تفاهم مرضی الطرفین را همچنان دور از دسترس قرار داده است. دیگر گره‌های ژئوپلیتیکی نیز همچنان در حال داغ شدن است. میانجیگری ایالات متحده و ترکیه در جنگ روسیه و اوکراین به نتیجه چندانی نرسیده و گفته می شود با ناامید شدن ترامپ از توافق با روسیه او در حال بررسی تعرفه ۵۰۰ درصدی بر خریداران نفت روسیه است. و در خاورمیانه کشتار مردم بی دفاع غزه با موشک های دوربرد انصارالله یمن به نقاط مختلف اسرائیل تلافی می شود. گفته می شود اعضای اوپک پلاس توافق کردند که برای بیشتر کردن سهم خود از بازار جهانی نفت از ماه ژوئیه مقدار ۴۱۱ هزار بشکه هر ماهه به تولید خود بیفزایند. به نظر می رسد که افزایش تولید قطعی است. با توجه به ظرفیت اضافی اعضای اوپک به نظر می رسد که اشباع بازار نه در سال آینده، بلکه در همین ۲۰۲۵ اتفاق افتاده و قیمت های نفت به پایین تر نیز خواهد افتاد. در بنغازی فرماندهان حاکم در بخش شرقی لیبی به دفتر مرکزی شرکت ملی نفت لیبی حمله برده و تولید و صادرات نفت از بخش شرقی این کشور را متوقف ساختند. این به معنای کاهش صادرات لیبی به اندازه ۶۰۰ هزار بشکه در روز است.

قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمیدیت امروز صبح به قیمت ۶۰.۷۹ دلار بر هر بشکه و کاهش ربع دهم درصدی نسبت به روز گذشته در بازار کاشینگ معامله شد. جنگ تجاری رئیس جمهور آمریکا با چین که به نظر می رسد با مذاکرات ژنو در حال حل شدن است مجدداً با سخنان ترامپ شعله ور شده است. او چین را به نقض توافقات متهم کرده و تهدید به محدودیت های بیشتر علیه چین در بخش های با فناوری بالا کرد. جنگ تعرفه ها مابین اقتصاد اول و دوم جهان می تواند قیمت نفت را در آینده نزدیک به کمتر از ۶۰ دلار هر بشکه مجدداً برساند. هرچند که دادگاه فدرال تجارت بین الملل در آمریکا اعلام کرد که تعرفه های اعمالی از سوی دولت آمریکا بدون تایید کنگره غیرقانونی هستند. در همین حال آتش سوزی های گسترده در جنگل های کانادا در ایالت آلبرتا به تولید ۱۰ درصد از نفت خام کانادا لطمه زده است.

گاز طبیعی در هنری هاب در آمریکای شمالی به قیمت ۳.۴۵ دلار به ازای هر میلیون واحد حرارتی انگلیسی فروخته که نسبت به روز گذشته ۲.۱ درصد کاهش داشته است. قیمت یک میلیون بی.تی.یو. از گاز طبیعی مایع شده در بندر روتردام در اروپا از ۱۲.۲۰ دلار بر هر میلیون بی.تی.یو. به ۱۲.۱۷ دلار رسید که ۳ سنت کاهش قیمت را نشان می دهد. گاز طبیعی مایع شده در ساحل کره و ژاپن به قیمت ۱۲.۴۷ دلار فروخته شد که با مقایسه با هفته قبل یعنی ۱۲.۴۸ دلار بر هر میلیون بی.تی.یو. یک سنت کاهش یافته است.

➤ **ابلاغ مصوبه تسهیل قراردادهای نفتی برای افزایش تولید به ۴.۸ میلیون بشکه در روز**

سازمان برنامه و بودجه ایران اعلام کرد که مصوبه شورای اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تسهیل شرایط انعقاد و اجرای قراردادهای بالادستی نفت و گاز به دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ شده است. این مصوبه در راستای هدف‌گذاری دولت برای رساندن تولید نفت خام کشور به سطح ۴.۸ میلیون بشکه در روز تدوین شده است. بر اساس مفاد این مصوبه، موانع اجرایی و مقررات پیچیده که در سال‌های گذشته موجب کندی روند سرمایه‌گذاری در بخش اکتشاف و توسعه میادین نفتی شده بود، مورد بازبینی قرار گرفته‌اند. هدف اصلی، جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در بخش بالادستی صنعت نفت، به‌ویژه در شرایط تحریمی و محدودیت‌های مالی عنوان شده است. ایران هم‌اکنون روزانه حدود ۳.۶ تا ۴ میلیون بشکه نفت خام تولید می‌کند و دستیابی به سطح ۴.۸ میلیون بشکه مستلزم توسعه میادین جدید، بازسازی زیرساخت‌های قدیمی و به‌روزرسانی فناوری‌های استخراج است. اجرای این مصوبه می‌تواند ضمن افزایش ظرفیت صادراتی کشور، قدرت چانه‌زنی ایران را در معادلات بازار جهانی نفت و در چارچوب همکاری‌های اوپک پلاس تقویت کند.

➤ **چارچوب مسقط؛ دیپلماسی به‌جای درگیری**

در حالی که ایالات متحده و ایران در حال نهایی‌سازی چارچوب توافقی موسوم به «چارچوب مسقط» هستند، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرد که شخصاً به بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر اسرائیل، توصیه کرده تا از هرگونه اقدام نظامی علیه ایران خودداری کند. این اظهارات در زمانی حساس و در بحبوحه تلاش‌های دیپلماتیک برای کاهش تنش‌های منطقه‌ای بیان شده‌اند. ترامپ در سخنرانی خود تأکید کرد که مسیر دیپلماتیک با ایران هنوز باز است و هرگونه اقدام تحریک‌آمیز از سوی اسرائیل می‌تواند روند گفت‌وگوها را مختل کند. به گفته او ایالات متحده به دنبال یک راه‌حل پایدار و مورد توافق طرفین در قالب «چارچوب مسقط» است که می‌تواند به کاهش خطر درگیری نظامی در خاورمیانه منجر شود. انتشار این موضع از سوی ترامپ در شرایطی صورت می‌گیرد که پیش‌تر برخی رسانه‌ها مانند سی‌ان‌ان از تهدید اسرائیل برای انجام عملیات پیش‌دستانه علیه تأسیسات هسته‌ای ایران خبر داده بودند. ترامپ با انتشار عمومی این موضع خود پیام روشنی به متحدان منطقه‌ای فرستاده که راه‌حل نظامی، دست‌کم در حال حاضر، اولویت آمریکا نیست. اگرچه جزئیات کامل «چارچوب مسقط» هنوز منتشر نشده، اما منابع آگاه می‌گویند توافق احتمالی، شامل محدودسازی فعالیت‌های غنی‌سازی هسته‌ای ایران در ازای کاهش تحریم‌ها و تضمین‌های امنیتی خواهد بود.

➤ برنامه ریزی اوپک پلاس برای تولید ۲۰۲۷ همزمان با مذاکرات افزایش تولید

اوپک پلاس روز چهارشنبه ۳۰ مه ۲۰۲۵ اعلام کرد که مکانیزمی برای تعیین «سطوح مبنا» جهت تولید نفت اعضا در سال ۲۰۲۷ تدوین خواهد شد. این گروه که شامل سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) و متحدانی مانند روسیه است، سالهاست در حال بحث بر سر بازتعریف سطوح تولید مرجع برای اعضا بوده است. این سطوح مبنا، پایه‌ای برای تخصیص سهمیه‌های تولید و کاهش یا افزایش عرضه توسط هر کشور عضو محسوب می‌شود. موضوع تعیین سطوح مبنا همواره چالش برانگیز بوده است، چرا که کشورهایی مانند امارات عربی متحده و عراق با افزایش ظرفیت تولید خود خواستار سهمیه‌های بالاتر هستند، در حالی که برخی از اعضای آفریقایی مانند آنگولا در سال ۲۰۲۴ به دلیل اختلاف بر سر هدف تولید، از گروه خارج شدند. همچنین یرلان آکثونوف، وزیر انرژی قزاقستان روز پنجشنبه اعلام کرد که دولت این کشور قادر به کاهش تولید نفت خود مطابق با تعهدات اوپک پلاس نیست، چرا که بیش از ۷۰٪ میادین نفتی این کشور در اختیار شرکت‌های بین‌المللی قرار دارد و دولت اختیاری قانونی برای اعمال محدودیت تولید بر آن‌ها ندارد. در جلسه چهارشنبه، اعضای ۲۲ کشور اوپک پلاس دبیرخانه سازمان را مأمور کردند تا مکانیزمی برای ارزیابی ظرفیت واقعی تولید هر کشور طراحی کنند که مبنای تخصیص سهمیه تولید ۲۰۲۷ قرار گیرد. در حال حاضر اوپک پلاس حدود نیمی از نفت جهان را تولید می‌کند و از سال ۲۰۲۲ تاکنون سه لایه کاهش تولید برای حمایت از بازار اعمال کرده است. دو مورد از این توافقات تا پایان ۲۰۲۶ باقی خواهند ماند و یک مورد دیگر در حال حاضر به تدریج توسط هشت کشور عضو در حال بازنگری است. قرار است این هشت کشور روز شنبه جلسه‌ای برگزار کنند و احتمال دارد در این نشست با افزایش تولید ۴۱۱ هزار بشکه‌ای برای ماه ژوئیه موافقت کنند؛ رقمی که با سطح افزایش در ماه‌های مه و ژوئن مطابقت دارد. با این حال منابع رسمی به دلیل حساسیت موضوع، حاضر به افشای هویت خود نشده‌اند.

➤ کاهش قیمت نفت عربستان برای آسیا

رویترز در گزارشی به تاریخ ۲۸ مه ۲۰۲۵ اعلام کرد که عربستان سعودی، بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان، ممکن است قیمت رسمی فروش نفت خام خود به بازار آسیا برای تحویل در ماه ژوئیه را به پایین‌ترین سطح شش ماهه کاهش دهد. این اقدام در پی تصمیم اوپک پلاس برای افزایش عرضه نفت در ماه‌های آینده مطرح شده است. منابع آگاه به رویترز گفته‌اند که شرکت آرامکو، احتمالاً در واکنش به افت قیمت‌های جهانی و تلاش برای حفظ سهم بازار خود در آسیا، تخفیف‌هایی قابل توجه در قیمت رسمی فروش نفت سبک عرب خود برای مشتریان آسیایی اعمال خواهد کرد. این تخفیف می‌تواند به‌ویژه بر پالایشگاه‌های چین، هند، کره جنوبی و ژاپن تأثیرگذار باشد. افزایش سطح تولید اوپک پلاس که اخیراً تصویب شده، منجر به نگرانی‌هایی درباره مزاد عرضه در نیمه دوم سال شده است. عربستان با کاهش قیمت نفت خود، تلاش می‌کند تا در بازار رقابتی آسیا، جایگاه خود را در برابر

صادرکنندگانی مانند روسیه و ایران حفظ کند؛ به‌ویژه در شرایطی که روسیه همچنان نفت تخفیفی به آسیا صادر می‌کند. این تغییرات در سیاست قیمت‌گذاری عربستان، علاوه بر تحت فشار قرار دادن قیمت‌های جهانی، پیام‌هایی برای رقبا و بازارهای انرژی در سایر نقاط جهان دارد و می‌تواند موجی از رقابت قیمتی در منطقه ایجاد کند.

➤ کاهش چشمگیر قیمت نفت عمان؛ ثبات نسبی در دبی و موربان

در معاملات اخیر بازار نفت خام خاورمیانه، قیمت نفت عمان به پایین‌ترین سطح خود در شش ماه گذشته سقوط کرد. این کاهش عمدتاً ناشی از نگرانی‌ها درباره افزایش عرضه نفت، کند شدن رشد اقتصادی جهانی، و کاهش تقاضا در بازار آسیا بوده است. بر پایه اطلاعات منتشرشده، بهای رسمی نفت عمان برای تحویل در آینده، به زیر ۶۰ دلار در هر بشکه رسیده که کمترین سطح از اواخر سال ۲۰۲۴ تاکنون محسوب می‌شود. این در حالی است که قیمت نفت خام دبی و موربان (ابوظبی) نسبتاً پایدار مانده و حتی اندکی افزایش یافته‌اند. رشد جزئی قیمت در این دو شاخص نفتی به عوامل منطقه‌ای و قراردادهای بلندمدت برخی پالایشگاه‌های آسیایی نسبت داده شده است. کاهش قیمت نفت عمان ممکن است نشانه‌ای از رقابت شدید میان صادرکنندگان منطقه‌ای برای حفظ سهم بازار در آسیا باشد، به‌ویژه در شرایطی که عربستان و امارات نیز اخیراً تخفیف‌هایی در قیمت فروش نفت خود اعمال کرده‌اند. همچنین برخی تحلیلگران هشدار داده‌اند که افت قیمت‌های نفت خاورمیانه، در صورت تداوم، می‌تواند باعث کاهش درآمدهای نفتی کشورهای تولیدکننده و فشار مضاعف بر بودجه‌های دولتی آن‌ها شود.

➤ مصرف انرژی کمتر در اتحادیه اروپا در پی بهبود بهره‌وری و رشد انرژی‌های تجدیدپذیر

داده‌های آماری نشان می‌دهند که در سال ۲۰۲۳ میزان انرژی ناخالص در دسترس در اتحادیه اروپا ۴۰۱ درصد، معادل حدود ۳۸۰ میلیون بشکه نفت، کاهش یافته و به پایین‌ترین سطح تاریخی خود رسیده است. به رغم این کاهش اما اروپا اکنون با منابع کمتر، کارایی بیشتری دارد. سیاست‌های بلندمدت در زمینه بهینه‌سازی مصرف انرژی باعث کاهش اتلاف در تمام بخش‌ها شده و زمستان‌های معتدل‌تر نیز تقاضا برای گرمایش را کاهش داده‌اند. در همین حال، افزایش قیمت سوخت‌های فسیلی پس از حمله روسیه به اوکراین نیز موجب تلاش‌های بیشتر در صرفه‌جویی انرژی شده است. به زبان ساده‌تر اروپا توانسته با مصرف کمتر، دستاورد بیشتری داشته باشد. به گزارش یورونیوز گرچه هنوز ۶۷ درصد از انرژی اتحادیه اروپا از سوخت‌های فسیلی تامین می‌شود، اما انرژی‌های تجدیدپذیر اکنون ۱۹۰۵ درصد از کل مصرف انرژی را تشکیل می‌دهند؛ افزایشی ۳۱ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۳ که تنها یک درصد با گاز طبیعی فاصله دارد. اتحادیه اروپا تنها ۴۰ درصد از انرژی مصرفی خود را تولید می‌کند. تولید داخلی انرژی اولیه از سال ۲۰۱۳ تاکنون نزدیک به ۲۰ درصد کاهش یافته است. تقریباً تمام نفت (۹۵ درصد) و گاز (۹۰ درصد) مصرفی اتحادیه اروپا از خارج وارد می‌شود. کشورهای اصلی تامین‌کننده نفت و گاز شامل نروژ، ایالات متحده آمریکا، الجزایر، قطر و روسیه (به رغم کاهش جریان صادرات) هستند. حمل‌ونقل بزرگ‌ترین

مصرف‌کننده انرژی در اتحادیه اروپاست و ۳۲ درصد از کل تقاضا را شامل می‌شود. خانوارها با ۲۶٫۳ درصد در رتبه دوم و صنعت با ۲۴٫۶ درصد در رتبه سوم قرار دارند. خدمات و کشاورزی در مجموع ۹٫۱ درصد و استفاده‌های غیرانرژی مانند روان‌کننده‌ها و خوراک صنعتی ۸ درصد از کل مصرف را تشکیل می‌دهند. این در شرایطی است که طی سه دهه اخیر سهم حمل‌ونقل از مصرف انرژی، عمدتاً به دلیل رشد تعداد خودروها و رونق صنعت هوانوردی، افزایش یافته است. در همین حال تقاضای سوخت جاده‌ای بین ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ افزایش یافت، اما هنوز به سطح اوج سال ۲۰۱۹ نرسیده است. پروازهای بین‌المللی نیز همچنان ۸ درصد کمتر از سطح پیش از کووید-۱۹ هستند.

➤ سود سهام‌داران شرکت‌های نفتی در خطر

بر اساس گزارشی که مؤسسه تحقیقاتی ریستاد انرژی در مه ۲۰۲۵ منتشر کرده پرداخت‌های بی‌سابقه به سهام‌داران شرکت‌های بزرگ نفت و گاز در غرب، در پی کاهش قیمت نفت با تهدید جدی مواجه شده است. این مؤسسه هشدار داده که در شرایطی که قیمت نفت در حدود ۶۰ دلار در هر بشکه باقی مانده، ادامه روند پرداخت سودهای کلان به سهام‌داران برای بسیاری از شرکت‌های بزرگ انرژی، چالشی بزرگ خواهد بود. در سال‌های اخیر شرکت‌هایی نظیر اکسون‌موبیل، شل، شورون، و بی‌پی با هدف افزایش جذابیت سهام و حفظ اعتماد سرمایه‌گذاران، اقدام به بازخرید گسترده سهام و پرداخت سودهای سنگین کرده‌اند. اما اکنون این شرکت‌ها با دوراهی مهمی مواجه‌اند: از یک‌سو انتظار می‌رود به تعهدات خود در قبال افزایش بازدهی سهام‌داران پایبند بمانند، و از سوی دیگر برای حفظ پایداری مالی و جلوگیری از تضعیف ترازنامه‌ها، ممکن است ناگزیر به کاهش این پرداخت‌ها شوند.

ریستاد در ادامه گزارش خود خاطرنشان کرده که در حال حاضر بخش زیادی از جریان نقدی شرکت‌های بزرگ انرژی صرف بازدهی کوتاه‌مدت برای سهام‌داران می‌شود. این در حالی است که نیاز فزاینده به سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر، الزامات زیست‌محیطی، و فشارهای سیاسی و اجتماعی، منابع مالی این شرکت‌ها را بیش از پیش محدود کرده است. در صورتی که قیمت نفت نتواند از مرز ۷۰ دلار عبور کند یا اصلاحاتی در سیاست‌های مالی شرکت‌ها اعمال نشود، به احتمال زیاد شاهد کاهش میزان پرداخت سود به سهام‌داران در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ خواهیم بود. این مسئله می‌تواند بر جذابیت سرمایه‌گذاری در شرکت‌های نفتی تأثیر منفی بگذارد و اعتماد بازار به پایداری مالی این غول‌های انرژی را تضعیف کند.

➤ افزایش قیمت نفت تحت تأثیر ریسک تحریم‌ها و تنش‌های ژئوپلیتیک

قیمت نفت در هفته گذشته با افزایش همراه شد؛ این رشد در واکنش به نگرانی‌ها درباره اعمال تحریم‌های جدید از سوی ایالات متحده علیه روسیه و حل نشدن وضعیت غمبار غزه و حملات حوثی‌ها صورت گرفت. نفت خام وست تگزاس اینترمیدیوم با رشد ۱.۶ درصدی، به حدود ۶۲ دلار در هر بشکه رسید. افزایش قیمت نفت پس از آن رخ داد که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، در اظهاراتی نسبت به حملات روسیه در اوکراین هشدار داد و اقدامات ولادیمیر پوتین را «بازی با آتش» خواند.

➤ رشد شاخص بورس‌های خلیج فارس هم‌زمان با افزایش قیمت نفت

در جریان معاملات اولیه روز پنج‌شنبه ۹ خرداد ۱۴۰۴ (۲۹ مه ۲۰۲۵)، اغلب بازارهای بورس در منطقه خلیج فارس با رشد همراه شدند. این روند صعودی به‌طور مستقیم تحت‌تأثیر افزایش قیمت جهانی نفت قرار دارد که مجدداً به بالای ۶۴ دلار در هر بشکه بازگشته است. شاخص اصلی بورس عربستان سعودی (تداول) افزایش ملایمی را تجربه کرد، به‌ویژه با رشد سهام شرکت‌های پتروشیمی و انرژی همچون آرامکو. در بورس ابوظبی نیز سهام شرکت‌های انرژی و زیرساخت با تقاضای بالایی روبه‌رو شدند. در کویت و قطر نیز معاملات مثبت بودند، گرچه نوسانات محدودی در برخی بخش‌ها به چشم خورد. کارشناسان اقتصادی منطقه معتقدند که بازگشت قیمت نفت به سطوح بالاتر، به‌ویژه پس از آرام شدن نسبی تنش‌ها میان روسیه، ایران و ایالات متحده، باعث اطمینان خاطر سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی خلیج فارس شده است. همچنین تقویت ارزش دلار در برابر برخی ارزهای منطقه‌ای باعث افزایش سودآوری صادرات انرژی شده و در نهایت بر رشد شاخص‌ها تأثیر مثبت گذاشته است. این تحرک مثبت در بازارهای خلیج فارس نشان‌دهنده وابستگی مستقیم اقتصادهای این منطقه به نوسانات بازار انرژی و همچنین حساسیت بالای آن‌ها به تحولات ژئوپلیتیکی است.

➤ احتمال توقف صادرات نفت لیبی به‌دلیل اعلام وضعیت فورس ماژور

بر اساس گزارش خبرگزاری رویترز دولت مستقر در شرق لیبی اعلام کرده که در حال بررسی وضعیت فورس ماژور در برخی از میادین نفتی خود است. این تصمیم می‌تواند منجر به توقف موقت تولید و صادرات نفت از بخشی از میادین این کشور شود. علت اصلی این تهدید، اختلافات داخلی و ناآرامی‌های سیاسی و امنیتی در مناطق تحت کنترل شرق لیبی گزارش شده که عملکرد زیرساخت‌های نفتی را تحت تأثیر قرار داده است. با توجه به اینکه لیبی یکی از اعضای اوپک بوده و در حال حاضر حدود یک میلیون بشکه در روز نفت تولید می‌کند، هرگونه اختلال در صادرات این کشور می‌تواند بر تعادل عرضه و تقاضا در بازار جهانی نفت

تأثیرگذار باشد. اعلام فورس ماژور در صنعت نفت به معنای ناتوانی قانونی شرکت‌ها یا دولت‌ها در اجرای تعهدات صادراتی به دلیل شرایط غیرقابل کنترل است و معمولاً باعث افزایش کوتاه‌مدت قیمت نفت در بازارهای جهانی می‌شود. تحلیلگران معتقدند که این تهدید، اگر به‌طور عملی اجرایی شود، می‌تواند در کنار کاهش تولید داوطلبانه برخی اعضای اوپک، منجر به رشد قیمت نفت در هفته‌های پیش‌رو شود.

➤ محدودیت‌های حقوقی بر سیاست تعرفه‌ای ترامپ

دو روز پیش دادگاه تجارت بین‌الملل ایالات متحده رأی مهمی صادر کرد مبنی بر اینکه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، از اختیارات قانونی خود فراتر رفته و نمی‌تواند به‌صورت یک‌جانبه، تعرفه‌های گسترده وارداتی را تحت پوشش «قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی» اعمال کند. دادگاه اعلام کرده که این قانون به رئیس‌جمهور تنها در شرایطی خاص و فوق‌العاده اجازه مداخله مستقیم در تجارت خارجی را می‌دهد، آن‌هم صرفاً در مواردی که تهدیدی «غیرعادی و اضطراری» وجود داشته باشد. در این پرونده، ترامپ استدلال کرده بود که مشکلاتی مانند قاچاق مواد مخدر، مهاجرت و کسری تجاری آمریکا تهدیدی برای امنیت ملی هستند، اما دادگاه تأکید کرده این مسائل مستقیماً با تعرفه‌ها ارتباط ندارند و نمی‌توانند توجیه قانونی کافی برای این اقدام باشند.

تعرفه‌هایی که تحت تأثیر این حکم قرار گرفتند:

- تعرفه‌هایی بین ۱۰ تا ۳۰ درصد بر واردات مرتبط با امور مهاجرت و تجارت ماده مخدر فنتانیل از چین، کانادا، و مکزیک
 - تعرفه‌های سنگین‌تر از ۱۰ درصد بر کشورهای با مازاد تجاری بالا، از جمله تعرفه‌های متقابل که تا ۹ ژوئیه به حالت تعلیق درآمده‌اند.
- تعرفه‌هایی که مشمول این حکم نمی‌شوند:
- برخی تعرفه‌ها که تحت قوانین تجاری دیگر یا با تأیید کنگره اعمال شده‌اند، تحت تأثیر این حکم قرار نمی‌گیرند.

این تصمیم دادگاه، می‌تواند مانعی جدی برای بازگشت ترامپ به سیاست‌های تجاری یک‌جانبه و افزایش تعرفه‌ها باشد، مگر اینکه از ابزارهای حقوقی یا مسیرهای جایگزین استفاده کند. در صورت تداوم چنین محدودیت‌هایی، مسیر تنش‌های تجاری جهانی در دوره احتمالی بعدی ترامپ با موانع حقوقی جدی‌تری روبه‌رو خواهد شد.

دیپاسی از طریق نفت و گاز: چانه زنی جهانی امریکا سایه تعرفه

«گاهی اوقات ارزشش را دارد که کمی دیوانه وار رفتار کنید». این توصیه ای از رئیس جمهور ایالات متحده دونالد ترامپ است که در کتاب خود با عنوان «هنر معامله» آورده است و نگاهی است به تصمیماتی که او درباره تعرفه ها ارائه می دهد.

اعلام تعرفه های سنگین جدید بر واردات ایالات متحده در ۲ آوریل ۲۰۲۵ جهان را شوکه کرد و بازارهای مالی را به هم ریخت. مقامات دولت ترامپ می گویند تأثیر چشمگیر این اعلامیه بخشی از یک استراتژی مذاکره با هدف کشاندن کشورهای دیگر به پای میز مذاکره برای توافقات تجاری جدید با ایالات متحده بوده است.

کوبین هسِت، رئیس شورای ملی اقتصاد در آخر همان هفته اعلام کرد که ۱۳۰ کشور در پاسخ به اعلام رئیس جمهور وارد مذاکره با آمریکا شده اند. مقامات دولت اعلام کرده اند که به طور فشرده برای رسیدن به توافق های تجاری جدید تلاش خواهند کرد و شخص رئیس جمهور ترامپ مذاکرات با ۱۰ یا ۱۵ کشور مهم را به عهده خواهد داشت.

اما نکته مهم آن است که انرژی نقش کلیدی در این مذاکرات ایفا خواهد کرد. این چیزی است که آمریکا دارد و بسیاری از کشورهای دیگر خواهان آن هستند. ترامپ پیش از آن بر ظرفیت نفت و گاز برای کاهش مازاد تجاری دوجانبه اتحادیه اروپا با آمریکا تأکید کرده بود. او گفت: "یکی از راه هایی که این مازاد می تواند به راحتی و به سرعت از بین برود این است که آن ها مجبور شوند انرژی خود را از ما بخرند، می توانند بخرند، و ما می توانیم در یک هفته ۳۵۰ میلیارد دلار را جبران کنیم".

ایالات متحده در حال حاضر یکی از تأمین کنندگان مهم انرژی جهان و دارای مزیت های زیر است:

- بزرگ ترین تولیدکننده نفت و گاز، بزرگ ترین صادرکننده گاز طبیعی مایع شده (LNG)
- یکی از بزرگ ترین صادرکنندگان نفت خام و فرآورده های نفتی
- نفت خام بزرگ ترین کالای صادراتی آمریکا در سال گذشته بوده که ارزشی بیش از سه برابر هواپیماهای تجاری و بیش از چهار برابر سویا داشت

فروش نفت و گاز آمریکا در برخی از کشورهایی که تمرکز اصلی دولت ترامپ هستند اهمیت دارد، زیرا این کشورها بیشترین مازاد تجاری دوجانبه را با آمریکا دارند. سال گذشته، نفت و گاز ۱۵٪ از کل صادرات آمریکا به ژاپن، ۲۱٪ به اتحادیه اروپا، ۲۸٪ به کره جنوبی، و ۳۰٪ از صادرات به هند را شامل می‌شد.

بنابراین، اقدامی منطقی برای دولت این است که به افزایش صادرات نفت و گاز به عنوان سازوکاری برای کاهش این شکافهای تجاری نگاه کند. تولید نفت آمریکا همچنان در روند افزایشی است. اگرچه ضعف قیمت نفت ممکن است این رشد را به تعویق اندازد. صادرات ال ان جی ایالات متحده با موج جدیدی از پروژه‌هایی که انتظار می‌رود در سال‌های آینده به مرحله تصمیم‌گیری نهایی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FID) برسند، تقویت خواهد شد. سیاست تعرفه‌ای آمریکا همچنان ناپایدار است و مقامات دولت اعلام کرده‌اند که کشورهایی که نتوانند با شرایط تجاری مورد قبول آمریکا موافقت کنند، با تعرفه‌های بالاتری مواجه خواهند شد. این موضوع انگیزه‌های قوی ایجاد می‌کند تا آن کشورها متعهد به افزایش خرید نفت و گاز آمریکا، هر جا که ممکن باشد، شوند. در ادامه به بیان دیدگاه شرکت وود مکنزی در این رابطه خواهیم پرداخت.

اگرچه کشورهای زیادی در سراسر جهان این امکان را دارند که نفت و گاز بیشتری از آمریکا خریداری کنند، اما صادرات بیشتر انرژی از آمریکا به‌تنهایی نمی‌تواند تراز تجاری دوجانبه‌ای را که تمرکز دولت ترامپ است، تغییر دهد.

دو دلیل برای این موضوع وجود دارد. نخست، فرآیند کار دشوار است. در عین حال که کشورها باید متعهد شوند که نفت و گاز بیشتری از آمریکا خریداری می‌کنند تا نشان دهند وعده‌هایشان توخالی نیست، در بازار نفت، پالایشگاه‌ها و تأمین‌کنندگان سوخت معمولاً تمایلی به انجام تعهدات بلندمدت ندارند.

در مورد ال ان جی خریداران اغلب قراردادهای بلندمدت امضا می‌کنند. اما جریان فیزیکی کالا همیشه مطابق این قراردادها پیش نمی‌رود. خریداران ژاپنی سالانه ۱۰ میلیون تن قرارداد LNG دارند، اما در سال گذشته فقط ۶ میلیون تن وارد کردند. این را «جایز فارر»، رئیس تیم تحقیق دارایی‌های LNG و گاز شرکت وود مکنزی، می‌گوید.

مشکل دوم این است که چه در مورد گاز و چه نفت، میزان افزایش احتمالی در صادرات آمریکا کافی نیست. اتحادیه اروپا را به عنوان مثال در نظر بگیرید. اگر اتحادیه اروپا تمام گازوئیل خود را به جای ۱۰٪ تا ۲۰٪ فعلی از آمریکا وارد کند، این ممکن است میزان خرید سالانه سوخت آمریکا را حدود ۱۵ تا ۲۰ میلیارد دلار افزایش دهد. اگر اتحادیه اروپا تمام نفت خام سبک وارداتی خود را از آمریکا بخرد، واردات آن از حدود ۱.۶ میلیون بشکه در روز به حدود ۳.۶ میلیون بشکه در روز افزایش می‌یابد. با قیمت‌های فعلی، این افزایش حدود

۵۰ میلیارد دلار در سال ارزش خواهد داشت. در مورد گاز نیز وضعیت مشابهی وجود دارد. اگر اتحادیه اروپا تمام LNG مورد نیاز خود را امسال از آمریکا وارد کند، طبق پیش‌بینی‌های شرکت وود مکنزی، این معادل افزایش ۲۵ تا ۳۵ میلیارد دلاری خواهد بود. با در نظر گرفتن تمام موارد، این بدان معناست که در نهایت و در شرایطی کاملاً حداکثری، با فرضیات بسیار خاص، واردات نفت و گاز بیشتر از آمریکا توسط اتحادیه اروپا ممکن است به حدود ۱۰۰ میلیارد دلار برسد. این رقم کمتر از نیمی از کسری تراز تجاری آمریکا با اتحادیه اروپاست که سال گذشته ۲۲۴ میلیارد دلار بوده است.

به بیانی دیگر «فشار برای مذاکره در مورد تجارت مفید است، اما کافی نیست». فشار برای مذاکره در مورد تجارت ممکن است باعث تسریع خرید نفت و گاز از آمریکا شود. با این حال، هرچند این قراردادها ممکن است نشانه‌هایی از حمایت از صادرات آمریکا باشند، گاز خریداری‌شده به سبد سرمایه‌گذاری خریداران افزوده می‌شود و ممکن است به بازارهایی در هر نقطه از جهان منتقل گردد. برای کاهش شکاف تجاری دوجانبه‌ای که دولت ترامپ بر آن تمرکز دارد، کشورها باید وارد مذاکرات دشوارتری با آمریکا در زمینه‌هایی غیر از انرژی شوند.